

ПРИНЦИПИ ТА ЯКІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ
СТРАТЕГІЧНОГО ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІPRINCIPLES AND QUALITATIVE CHARACTERISTICS
OF STRATEGIC ACCOUNTING AND REPORTING

У статті розглянуто погляди науковців щодо принципів ведення стратегічного обліку та формування стратегічної звітності. За результатами проведеного аналізу визначено принципи: автономності підприємства, безперервності діяльності, цілеспрямованості, релевантності, періодичності, історичних вартостей, нарахування та відповідності, повного висвітлення та систематичності ведення, послідовності, обачності, перевага сутності над формою, ефективності. Для максимізації корисності інформації стратегічного обліку і звітності вона має відповідати якісним характеристикам сутності, дохідливості та зрозумілості, правдивості (достовірності), актуальності (своєчасності) та доречності, зіставності, комунікативності, ймовірності неточності інформації. Це дасть можливість більш тісно пов'язати обліковий процес з процесом управління для досягнення визначеної підприємством стратегії.

Ключові слова: стратегічне управління, стратегічний облік, принципи стратегічного обліку і звітності, якісні характеристики стратегічної звітності, інформація.

The definition of strategic accounting and reporting as a system involves adherence to certain defined principles (principles). Based on the review of literature sources, it was established that there is no unity of opinion among the authors regarding the principles of strategic accounting and reporting. Based on international experience, domestic legislative and regulatory documents, approaches of scientists to this problem and the real needs of business in the modern environment, a generalization and definition of the principles of strategic accounting and strategic reporting were carried out, which include: autonomy of the enterprise, continuity of activity, purposefulness, relevance, periodicity, historical values, accrual and compliance, full coverage and systematic management, consistency, prudence, the priority of substance over form, efficiency. In addition, in order to maximize usefulness, strategic accounting and reporting information must meet qualitative characteristics, which include: materiality, clarity and comprehensibility, truthfulness (authenticity), relevance (timeliness) and relevance, comparability, communicativeness, probability of inaccuracy of strategic accounting and reporting information. Compliance with a certain list of such principles and maximum compliance with the established qualitative characteristics allows for better communication of the accounting process with the management process and adequate information support for the management of the business entity to achieve the strategy defined by the enterprise. The definition of the principles and qualitative characteristics of strategic accounting and reporting is aimed at preparing timely, complete, reliable, relevant information that is adequate to the needs of management in order to implement strategic plans and objectives. It should be taken into account that strategic accounting and reporting information is characterized by the presence of a probability of inaccuracy and has predictive value for timely and adequate response to threats, risks and challenges. Financial accounting and reporting information is used as input data. Users use financial information from strategic and financial reporting and non-financial information with predictive value to form their own forecasts.

Key words: strategic management, strategic accounting, principles of strategic accounting and reporting, qualitative characteristics of strategic reporting, information.

УДК 657.338.1

DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.92-12>

Сторожук Д.Є.

здобувач вищої освіти третього
(доктор філософії) рівня,
Державний податковий університет

Storozhuk Dmytro

State Tax University

Постановка проблеми. У світовій теорії і практиці формування основних передумов концепції стратегічного обліку пов'язано з розвитком теорії стратегічного менеджменту, глобалізацією фінансово-економічного простору, загостренням конкурентної боротьби на національних і світових ринках та необхідністю практичного застосування прогресивними підприємствами методики стратегічного управління. Багато вчених, які займалися питанням і проблемами організації та ведення стратегічного обліку, визначають його як систему. Система стратегічного обліку, як і будь-яка інша система має функціонувати на певних визначених засадах (принципах).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням питань стратегічного обліку і звітності займалися як зарубіжні так і українські вчені. Серед вітчизняних авторів відомі роботи Болдуєва М.В. [1], Бруханського Р.Ф. [2], Голова С.Ф. [3], Довбуша А.В. [4], Костякової А. А. [5],

Криштопи І.І. [6], Кундрі-Висоцької О. П. [7], Мошківської О. А. [8], Плікуса І. Й. [9], Титенко Л.В. [10], Шайкана А. В. [11], Шевчук В.Р. [12], Фатенок-Ткачук А.О. [13] та інших.

Основна увага авторів присвячена проблемам необхідності ведення стратегічного обліку, його суті, мети і завдань, удосконалення обліково-аналітичного інформаційного забезпечення прийняття стратегічних управлінських рішень та деякі пропозиції щодо формування стратегічної звітності. Означення стратегічного обліку як системи та необхідність формування стратегічної звітності потребує чіткого визначення переліку принципів та якісних характеристик яким вони мають відповідати.

Постановка завдання. Метою дослідження є узагальнення поглядів різних авторів на вимоги до організації стратегічного обліку та звітності і визначення переліку принципів та якісних характеристик, яким вони мають відповідати.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Поняття «система» в переводі з давньогрецької означає «сполучення», «з'єднання» або «ціле» і використовується у значенні множини взаємопов'язаних між собою елементів, які утворюють одне ціле, мають мету та взаємодіють із середовищем. Тлумачний словник трактує систему як сукупність яких-небудь елементів, одиниць, частин, об'єднаних за спільною ознакою, призначенням [14, с. 1321] або порядок зумовлений правильним, планомірним розташуванням і взаємним зв'язком частин чого-небудь [14, с. 1320].

І. Й. Плікус зазначав, що система стратегічного обліку пов'язана з цілями стратегічного управління і діє за умови дотримання наступних принципів:

- принцип достатності інформації, який передбачає використання у кожній приватній моделі тільки відомої нормативної, довідкової та прогностичної інформації з необхідною точністю для здійснення моделювання результатів діяльності суб'єкта господарювання, що дає можливість поступового уточнення і конкретизації результатів, переходячи від загальних моделей до прикладних;
- принцип інваріантності інформації вимагає незалежності вхідної інформації моделі від параметрів моделювання системи, які невідомі на даній стадії дослідження;
- принцип наступності означає дотримання кожною наступною моделлю властивостей об'єкта та критеріїв, розрахованих або установлених у попередніх моделях за умови виконання попередніх двох принципів достатності та інваріантності інформації;
- принцип достовірності та зіставності інформації передбачає використання достовірної та змістовної інформації, що забезпечує якість кожної моделі і цінність отриманих при моделюванні результатів для забезпечення найбільш наближених розрахунків до реальних результатів моделювання;
- принцип ймовірності помилок дозволяє відстежувати помилки, що можуть мати місце при здійсненні процесу моделювання та оцінювати ризик та наслідки можливої помилки розробити основні методи реагування на помилку [9].

На наш погляд, необхідно звернути увагу на принцип означений автором принципом наступності. Дотримання даного принципу є доречним та важливим, оскільки стратегія може визначатися декількома цілями, а, відповідно, складатися з декількох моделей або цілої системи взаємозалежних моделей. Але варто його використовувати та трактувати як принцип послідовності.

Вартий уваги також принцип ймовірності помилок. Погоджуємося з автором в тому, що в передбачуваності та прогнозуванні, які мають місце при здійсненні стратегічного обліку, вірогідність помилок велика, а той неминуча. Але, якщо під

принципами обліку розуміти правила та вимоги, яких слід дотримуватися та керуватися при вимірюванні, оцінці та відображенні фактів господарського життя, то навпаки необхідно намагатися дотримуватися принципу достовірності та максимально уникати помилок і перекозень. Тому, на наш погляд, може бути наявність не помилок та перекозень, а неточності. По друге, вірогідність неточності визначених показників є якісною характеристикою, яка притаманна стратегічному обліку і звітності, яку необхідно відслідковувати для оцінки ризиків впливу та можливих наслідків. Для нівелювання їх впливу на результати показників стратегічного обліку і звітності та якість інформаційного забезпечення управління доречно розробити методи реагування на помилки, неточності та перекозень.

Принцип достовірності та зіставності інформації вважаємо, відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [15] також якісною характеристикою.

Аналізуючи сутність та поняття стратегічного обліку А.В. Довбуш до його функціонування висуває основні вимоги:

- цілеспрямованості, яка необхідна для забезпечення головного призначення підприємства, що дозволить консолідувати зусилля усіх працівників підприємства для досягнення результату;
- цілісність як цілісний і всебічний підхід до запровадження системи стратегічного обліку суб'єктом господарювання;
- систематичність як довгострокова відповідність цілям та завданням стратегічного обліку і органічний елемент корпоративної культури підприємства;
- всебічність, що означає охоплення всього спектру інформації щодо господарюючого суб'єкта;
- оперативність, яка полягає у негайному реагуванні на небезпечні для діяльності підприємства зміни у зовнішньому середовищі, для ймовірного коригування стратегії;
- оптимальність, що передбачає позитивний економічний ефект від впровадження системи стратегічного обліку [4, с. 306-307].

Л. В. Титенко та О.О. Корнійчук більшість вимог, представлених А.В. Довбушем подають як принципи стратегічного обліку. Зокрема до них відносять цілеспрямованість, оптимальність, систематичність, цілісність подають як системність, а оперативність представляють як своєчасність [10].

Дуже доречним вважаємо принцип цілеспрямованості, оскільки основне завдання організації та ведення стратегічного обліку і складання стратегічної звітності є виконання визначеної стратегії та цілей для її досягнення.

Визначена А.В. Довбушем [4] вимога цілісності, на думку автора, полягає в ініціативі та підтримці

вищого керівництва підприємства щодо організації та ведення стратегічного обліку, складання стратегічної звітності. Ведення стратегічного обліку і складання стратегічної звітності здійснюється, перш за все, для забезпечення стратегічного управління інформацією про діяльність суб'єкта господарювання по досягненню визначеної стратегії. Тому ініціатива та підтримка вищого керівництва підприємства щодо організації та ведення стратегічного обліку і складання стратегічної звітності є завданням керівництва для досягнення визначених цілей. А вимогу цілісного і всебічного підходу до запровадження системи стратегічного обліку суб'єктом господарювання та всебічності, як охоплення всього спектру інформації про діяльність господарюючого суб'єкта пропонуємо подати як принцип повного висвітлення. Недоречним вважаємо використання назви даного принципу як комплексності, яке застосовують деякі автори, оскільки «комплекс» означає сукупність, набір певних елементів, дій чи явищ.

Принцип оптимальності, в тому розумінні як подають автори, варто трактувати як ефективність. Це дозволить акцентувати увагу на результатах впровадження стратегічного обліку і звітності, а не відповідності певним умовам чи вимогам.

Оперативність чи своєчасність, визначені як принципи, вважаємо якісними характеристиками.

З.-М.В. Задорожний, В.В. Муравський, В.З. Семанюк, М.В. Гуменна-Дерій, аналізуючи погляди авторів на принципи управлінського обліку, дійшли висновку, що глобальні принципи управлінського обліку у міжнародному нормативному документі повинні мати такі назви: 1) комунікаційний вплив; 2) релевантність інформації; 3) аналіз вартості; 4) довірливе управління [16].

Отож, система стратегічного обліку нерозривно пов'язана з цілями стратегічного управління і ефективно буде діяти за умови дотримання ряду принципів. На основі опрацьованих думок авторів та ґрунтуючись на підходах міжнародної практики і національних законодавчо-нормативних документів, зокрема Закону «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [17], визначено принципи, яким має відповідати ведення стратегічного обліку та складання стратегічної звітності:

- автономності підприємства, відповідно до якого кожне підприємство розглядається як окрема юридична особа, що відокремлена в тому числі і від власників, оскільки стратегічний облік і звітність кожного окремого суб'єкта господарювання є індивідуальним і залежить від особливостей підприємства, його стратегії, можливостей, загроз, ризиків, потенціалу, організаційної структури тощо;

- безперервності діяльності, передбачає не визначену в термінах діяльність підприємства необмежено довго, що природньо потребує визначення стратегії і обліку та контролю її досягнення;

- цілеспрямованості, що означає відповідності обраній стратегії та визначеним цілям і завданням підприємства по її досягненню, що дозволить акумулювати зусилля усіх працівників підприємства задля досягнення результату;

- релевантності, що передбачає відповідність інформації стратегічного обліку і звітності очікуванням користувачів, її актуальність та можливості задовольнити інформаційні потреби користувачів;

- періодичності, що припускає можливість розподілу діяльності підприємства в досягненні визначеної стратегії на певні періоди з метою складання стратегічної звітності;

- історичних вартостей, означає пріоритетність оцінки активів, як потенціалу і можливостей на майбутнє, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання. «Щоб облік був точним і правдивим у той чи інший період, коли він ведеться, майно має обліковуватись за номінальною вартістю, тобто такою, як воно було в цей період (історичною вартістю)» [18, с. 37–38];

- нарахування та відповідності, що означає відображення в стратегічному обліку та стратегічній звітності доходів в момент визнання права на них, а витрати відповідно їх виникнення незалежно від часу надходження або сплати грошових коштів. Принцип нарахування діє у взаємозв'язку з принципом відповідності, який передбачає відображення витрат за той же період, що і доходи, для отримання яких вони були здійснені. Звіти, складені згідно з принципом нарахування, інформують користувачів не тільки про минулі операції, а й про зобов'язання виплатити грошові кошти в майбутньому і про ресурси, представлені грошовими коштами, що їх буде одержано у майбутньому, надаючи користувачам найбільш корисну для прийняття ними економічних рішень інформацію [3, с. 49]. Дія даного принципу відображає порядок визнання в цілому усіх потенційних, майбутніх, звітних доходів і витрат для окремих звітів. Відповідно «усі активи, які втілюють у собі майбутні економічні вигоди, є потенційними доходами, визнання яких у фінансових звітах має проводитися у момент отримання прав контролю їх використання, а зобов'язання, які виникли внаслідок минулих подій, призведуть до зменшення ресурсів підприємства, а отже є витратами, які мають визнаватися в момент їх виникнення, незалежно від дати погашення такої заборгованості» [19];

- повного висвітлення та систематичності ведення, згідно з яким необхідним є охоплення всього спектру інформації про діяльність господарюючого суб'єкта про фактичні та потенційні наслідки операцій та подій, яка може вплинути на рішення, що приймаються на її основі. Безперервність діяльності та повнота висвітлення передбачають постійне систематичне ведення стратегічного обліку;

- послідовності, передбачає постійне з року в рік застосування визначеної підприємством політики ведення стратегічного обліку і складання стратегічної звітності, хоча б протягом звітного періоду, а краще до досягнення визначених цілей, мети чи стратегії. Зміна облікової політики повинна бути обґрунтована і розкрита у звітності та здійснюватися не протягом звітного періоду, а на початку;

- обачності, згідно з яким методи оцінки, що застосовуються при веденні стратегічного обліку та складанні стратегічної звітності, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства. У свій час, А.М. Кузьмінський для бухгалтерського обліку визначав принцип обережності та передбачливості, що є актуальним для стратегічного обліку. «Згідно з цим принципом мають бути вираховані не лише витрати і доходи, що мали місце у звітному періоді (достовірна дійсність), а і потенційні витрати (сумнівна заборгованість клієнтів, знецінення активів тощо), які не слід переносити на результати майбутніх періодів. У той же час передбачувані доходи не слід перераховувати» [18, с.38];

- перевага сутності над формою, що передбачає відображення фактів господарського життя відповідно до їх економічної сутності, а не виходячи з юридичної форми;

- ефективності (деякі автори трактують як оптимальність), що передбачає позитивний економічний ефект від впровадження системи стратегічного обліку і складання стратегічної звітності, коли одержані результати будуть значно перевищувати здійснені витрати на його організацію та ведення.

Принцип єдиного грошового вимірника не виділяється, основується на припущеннях, що при здійсненні стратегічного обліку і звітності вагоме місце будуть займати кількісні і якісні показники, та натуральні і трудові вимірники на ряду з грошовими. А.В. Довбуш та В.Д. Забчук вважають, що стратегічний облік зможе допомогти управлінському обліку відійти від просто грошових проблем і наблизитися до багатовимірного ведення бізнесу [20, с.120].

Для того, щоб інформація стратегічного обліку і звітності була максимально корисною, вона повинна мати такі якісні характеристики:

- суттєвість, що означає наявність або відсутність інформації стратегічного обліку і звітності відповідно до обґрунтованих очікувань впливає на думку і рішення користувачів;

- дохідливість та зрозумілість для усіх її користувачів за умови, що вони мають достатній рівень знань та зацікавлені у такій інформації;

- бути правдивою (достовірною), тобто:

- немістити на вимислах помилок та перекозів, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності;

- базуватися на максимально достовірних даних і розрахунках;

- не перевищувати допустимого рівня неточності, який все-таки притаманний стратегічному обліку і звітності;

- бути актуальною (своєчасною) та доречною - поданою в тому місці і той час, коли має найбільшу цінність. Інакше кажучи впливати на прийняття рішень користувачами в оцінці майбутніх подій на підставі теперішніх даних та результатів минулих подій;

- зіставність, що означає надавати можливість користувачам порівнювати інформацію стратегічного обліку і звітності підприємства за різні періоди і, в той же час, порівнювати з даними інших підприємств (нпр., конкурентів) за один і той же період. Передумовою здійснення зіставності може бути, як і у фінансовій звітності, наведення відповідної інформації за визначений попередній звітний період та розкриття інформації про облікову політику та її зміни. «Зіставність не є однотипність. Для того, щоб інформація була зіставною, подібні речі повинні виглядати подібними, а різні речі повинні виглядати по-різному» [21];

- комунікативності, що передбачає більш тісну ув'язку облікового процесу з процесом управління та взаємодію для кращого інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту, адекватність підготовки інформації запитам користувачів для своєчасного досягнення визначеної підприємством стратегії;

- ймовірність неточності інформації стратегічного обліку і звітності, враховуючи прогностичний та передбачуваний характер розрахунків.

Інформація стратегічного обліку і звітності має передбачувальну цінність і використовується для прийняття адекватних управлінських рішень для досягнення стратегічних планів і завдань. При цьому використовується інформація фінансового обліку і звітності як вхідні дані для використання користувачами для передбачення майбутніх подій, операцій та результатів. Користувачі використовують фінансову інформацію стратегічної та фінансової звітності та нефінансову інформацію з передбачувальною цінністю для формування своїх власних передбачень.

Висновки. Стратегічний облік і звітність пов'язує обліковий процес з процесом управління для досягнення визначеної підприємством стратегії. На основі узагальнення та аналізу визначені принципи, яких необхідно дотримуватися при веденні стратегічного обліку та формуванні стратегічної звітності. Перераховані якісні характеристики, яким має відповідати інформація стратегічного обліку і звітності, дозволять забезпечити максимальну її корисність для управління у досягненні стратегічних планів та завдань.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Болдуєв М.В. Організація стратегічного управління обліку. *Економічний вісник НГУ*. 2010. №3. С.88–94.
2. Бруханський Р. Ф. Облік і аналіз у системі стратегічного менеджменту аграрного підприємництва: моногр. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 384 с.
3. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2000 / Перекл. з англ. за ред. С.Ф. Голова. Київ: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2000. 1272 с.
4. Довбуш А. В. Стратегічний облік: сутність та поняття. *Інноваційна економіка*. 2014. № 6. С. 304–307.
5. Костякова А.А. Стратегічний управлінський облік: сутність та поняття. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 39-2. С. 99–102. URL: http://bses.in.ua/journals/2019/39_2_2019/21.pdf (дата звернення 14.04.2025)
6. Криштопа І.І. Стратегічна звітність в управлінні грошовими потоками промислового підприємства. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету*. 2014. № 2 (74). С. 219–223.
7. Кундря-Висоцька О.П. Змістовні характеристики стратегічної парадигми обліку. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2010. №3, Ч. 2. С. 137–139.
8. Мошковська О. Місце і роль стратегічного управлінського обліку в обліковій практиці вітчизняних підприємств умовах військових дій. *Галицький економічний вісник*. 2023. № 5 (84). С. 40–49. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/84/1211.pdf> (дата звернення 10.04.2025)
9. Плікус І.Й. Стратегічний облік як інструмент стратегічного управління підприємством. *Вісник Української академії банківської справи*. 2002. №1. С.94–95. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/download/123456789/54883/5/Plikus_Strategichnyi_oblik.pdf;jsessionid=A415F2A488AE25EF9DC224834FDD3FA8 (дата звернення 09.04.2025).
10. Титенко Л. В., Корнійчук О. О. Стратегічний облік як інструмент управління підприємством. Інновації в обліково-аналітичному забезпеченні та управлінні фінансово-економічною безпекою держави, регіону, суб'єктів господарювання: VII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція для здобувачів вищої освіти і молодих науковців, 15–16 листопада 2018 р. Харків. 2018. С. 349–350. URL: <https://eprints.kname.edu.ua/53893/1/%D0%86%D0%B2%D0%BE-%D0%B0%D0%B7%D1%82%D1%83%D1%84-%D0%B5%D0%B1%D0%B4%D1%80%D1%81%D0%B3-%D0%BC%D0%BF2018-349-350.pdf> (дата звернення 09.04.2025)
11. Шайкан А. В. Бухгалтерський облік з метою стратегічного управління як інструмент інтеграції вітчизняних підприємств у світове господарство. *Вісник ЖДТУ: Економіка, управління та адміністрування*. 2017. Вип. 3 (49). С. 196–199. DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2009-3\(49\)-196-199](https://doi.org/10.26642/jen-2009-3(49)-196-199) (дата звернення 11.04.2025)
12. Шевчук В.Р. Стратегічний облік і аналіз: навч. посібник / за редакцією доктора економічних наук, професора Олексія Ковалюка. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 312 с.
13. Фатенок-Ткачук А.О., Замойська К.П. Стратегічний облік у системі управління підприємством. *Lviv Polytechnic National University Institutional Repository*. URL: (дата звернення 08.04.2025)
14. Великий тлумачний словник сучасної української мови: 250000 / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. VIII, 1728 с.
15. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: документ з0336-13. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення 12.04.2025)
16. Задорожний З.-М. В., Муравський В.В., Семанюк, В.З., & Гуменна-Дерій М.В. Глобальні принципи управлінського обліку в системі забезпечення ресурсного потенціалу підприємства. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. Vol. 3 (44). Pp.63–71. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.44.2022.3765> (дата звернення 19.04.2025)
17. Закон «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»: документ 996-XIV. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 23.04.2025)
18. Кузьмінський А.М., Кузьмінський Ю.А. Теорія бухгалтерського обліку: підручник. Київ: «Все про бухгалтерський облік», 1999. 288с.
19. Кучеренко Т.Є. Принцип нарахування та відповідності доходів і витрат у фінансовій звітності. Облік і фінанси АПК: освітній портал. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/princip-narahuvannya-ta-vidpovidnosti-dohodiv-i-vitrat-u-finansoviy-zvitnosti.html> (дата звернення 21.04.2025)
20. Довбуш А.В., Забчук В.Д. Виникнення стратегічного обліку в сучасній обліковій системі. *Інноваційна економіка*. 2022. Вип. 1 (90). С.117–121.
21. Концептуальна основа фінансової звітності. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/2019_RB_ConceptualFramework_ukr_AH.pdf (дата звернення 24.04.2025)

REFERENCES:

1. Bolduiev M.V. (2010) Orhanizatsiia stratehichnoho upravlinskoho obliku [Organization of strategic management accounting]. *Ekonomichnyi visnyk NHU*, vol. 3, pp.88–94
2. Brukhanskyi R. F. (2014) Oblik i analiz u systemi stratehichnoho menedzhmentu ahrarnoho pidpriemnytstva: monohr [Accounting and analysis in the system of strategic management of agricultural entrepreneurship]. Ternopil: TNEU, 384 p. (in Ukrainian)
3. Mizhnarodni standarty bukhhalteretskoho obliku 2000 (2000) [International Accounting Standards 2000]. In S.F. Holova. Kyiv: Federatsiia profesiinykh bukhhalteriv i audytoriv Ukrainy, 1272 p. (in Ukrainian)
4. Dovbush A. V. (2014) Stratehichniy oblik: sutnist ta poniattia [Strategic accounting: essence and concept]. *Innovatsiina ekonomika*, vol. 6 (55), pp. 304–307.
5. Kostyakova A.A. (2019) Stratehichniy upravlinskyi oblik: sutnist ta poniattia [Strategic management accounting: essence and concept]. *Prychornomorski ekonomichni studii*, vol. 39–2, pp. 99–102. Avialable at: http://bses.in.ua/journals/2019/39_2_2019/21.pdf (accessed April 14, 2025)
6. Kryshtopa I.I. (2014) Stratehichna zvitnist v upravlinni hroshovymy potokamy promyslovoho

pidpriemstva [Strategic reporting in cash flow management of an industrial enterprise]. *Visnyk Chernihivskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu*. vol. 2 (74), pp.219–223.

7. Kundria-Vysotska O.P. (2010) Zmistovni kharakterystyky stratehichnoi paradyhmy obliku [Meaningful characteristics of the strategic accounting paradigm]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky*, vol. 3, ch. 2, pp.137–139.

8. Moshkovska O.(2023) Mistse i rol stratehichnoho upravlynskoho obliku v oblikovii praktytsi vitchyznianskykh pidpriemstv umovakh viiskovykh dii [The place and role of strategic management accounting in the accounting practice of domestic enterprises in the context of military operations]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, vol. 5 (84), pp. 40–49. Available at: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/84/1211.pdf> (accessed April 10, 2025)

9. Plikus I.Y. (2002) Stratehichni oblik yak instrument stratehichnoho upravlinnia pidpriemstvom [Strategic accounting as a tool for strategic enterprise management]. *Visnyk Ukrainiskoi akademii bankivskoi spravy*, vol. 1, pp. 94–95. Available at: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/54883/5/Plikus_Stratehichni_oblik.pdf.jsessionid=A415F2A488AE25EF9DC224834FDD3FA8 (accessed April 09, 2025)

10. Tytenko L. V., Kornichuk O. O. (2018) Stratehichni obliki yak instrument upravlinnia pidpriemstvom. *Innovatsii v oblikovo-analitychnomu zabezpechenni ta upravlinni finansovo-ekonomichnoiu bezpekoiu derzhavy, rehionu, subiektiv hospodariuvannia: VII Mizhnarodna naukovo-praktychna internet-konferentsiia dlia zdobuvachiv vyshchoi osvity i molodykh naukovtsiv* (November 15–16, 2018). Kharkiv, pp. 349–350. Available at: <http://eprints.kname.edu.ua/53893/1/%D0%86%D0%B2%D0%BE-%D0%B0%D0%B7%D1%82%D1%83%D1%84-%D0%B5%D0%B1%D0%B4%D1%80%D1%81%D0%B3-%D0%BC%D0%BF2018-349-350.pdf> (accessed April 19, 2025)

11. Shaikan A. V. (2017) Bukhhalterskyi oblik z metoiu stratehichnoho upravlinnia yak instrument intehtatsii vitchyznianskykh pidpriemstv u svitove hospodarstvo [Accounting for strategic management as a tool for integrating domestic enterprises into the global economy]. *Visnyk ZhDTU: Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, vol. 3(49), pp. 196–199. DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2009-3\(49\)-196-199](https://doi.org/10.26642/jen-2009-3(49)-196-199) (accessed April 11, 2025)

12. Shevchuk V.R. (2021) Stratehichni oblik i analiz [Strategic accounting and analysis]. In Oleksiia

Kovaliuka. Lviv: LNU imeni Ivana Franka, 312 p. (in Ukrainian)

13. Fatenok-Tkachuk A.O., Zamoiska K.P. Stratehichni oblik u systemi upravlinnia pidpriemstvom [Strategic accounting in the enterprise management system]. Lviv Polytechnic National University Institutional Repository. Available at: <http://ena.lp.edu.ua> (accessed April 08, 2025)

14. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainiskoi movy (2005) [Large Explanatory Dictionary of the Modern Ukrainian Language] In V. T. Busel. Kyiv; Irpin: Perun, VIII, 1728 p. (in Ukrainian)

15. NP(S)BO 1 “Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti”: dokument z0336-13 [НП(С)БО 1 Загальні вимоги до фінансової звітності: документ z0336-13]. Verkhovna Rada Ukrainy. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (accessed April 12, 2025)

16. Zadorozhnyi Z.-M. V., Muravskyi V.V., Semaniuk, V.Z., & Humenna-Derii M.V. (2022) Hlobalni pryntsyipy upravlynskoho obliku v systemi zabezpechennia resursnoho potentsialu pidpriemstva [Global principles of management accounting in the system of ensuring the resource potential of an enterprise]. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 3(44), pp. 63–71. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.44.2022.3765> (accessed April 19, 2025)

17. Zakon “Pro bukhhalterskyi oblik i finansovu zvitnist v Ukraini”: dokument 996-XIV [Law “On Accounting and Financial Reporting in Ukraine”: document 996-XIV]. Verkhovna Rada Ukrainy. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (accessed April 23, 2025)

18. Kuzminskyi A.M., “Kuzminskyi Yu.A. (1999) Teoriia bukhhalterskoho obliku: pidruchnyk [Accounting theory: textbook]. Kyiv: Vse pro bukhhalterskyi oblik”. 288 p. (in Ukrainian)

19. Kucherenko T.Ye. Pryntsyyp narakhuvannia ta vidpovidnosti dokhodiv i vytrat u finansovii zvitnosti [The principle of accrual and matching of income and expenses in financial reporting]. Oblik i finansy APK: osvithnii portal. Available at: <https://magazine.faaf.org.ua/princip-narahuvannya-ta-vidpovidnosti-dohodiv-i-vytrat-u-finansoviy-zvitnosti.html> (accessed April 21, 2025)

20. Dovbush A.V., Zabchuk V.D. (2022) Vynyknennia stratehichnoho obliku v suchasni oblikovii systemi [The emergence of strategic accounting in the modern accounting system]. *Innovatsiina ekonomika*. vol. 1 (90), pp.117–121.

21. Kontseptualna osnova finansovoi zvitnosti [Conceptual framework of financial reporting]. Available at: https://mof.gov.ua/storage/files/2019_RB_ConceptualFramework_ukr_AH.pdf (accessed April 24, 2025)